

Statnett SF

Vår dato: 04.04.2022

Vår ref.:

Arkiv:

Deres dato:

Deres ref.:

Saksbehandler:

Thomas Kallevik

Godkjenning av metode for definerende parametere for frekvenskvalitet og målparametere for frekvenskvalitet etter SO GL artikkel 127

Reguleringsmyndigheten for energi i NVE (RME) mottok forslag til metode for definerende parametere for frekvenskvalitet og målparametere for frekvenskvalitet fra Statnett SF (Statnett) den 15. oktober 2021. Metodeforslaget er utarbeidet som følge av krav i Europakommisjonens forordning (EU) 2017/1485 av 2. august 2017 om retningslinjer for drift av transmisjonsnettet for elektrisk kraft (SO GL) artikkel 127.

RME godkjenner Statnetts forslag til metode for definerende parametere for frekvenskvalitet og målparametere for frekvenskvalitet.

1. Beskrivelse av saken

1.1. Bakgrunn

I Europa pågår det et arbeid med å koble sammen landenes kraftmarkeder. Formålet er å opprette et indre kraftmarked som kan sikre trygg energiforsyning, øke konkurransen og gi forbrukere mulighet til å kjøpe strøm til rimelige priser. Europakommisjonen har som et ledd i dette arbeidet blant annet vedtatt åtte forordninger innenfor kraftmarkedsområdet. SO GL er en av disse. SO GL er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.¹

SO GL setter krav til driftssikkerhet og tiltak for å opprettholde normal drift, og legger utgangspunktet for felles metoder, prinsipper og tidsfrister for driftsplanlegging og driftssikkerhetsanalyser. Forskriften inneholder også regler for frekvensregulering og reserver, inkludert tekniske krav til blant annet responstider og volum.

¹ Forskrift av 20. desember 2006 nr. 1563 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft over landegrensene

Adresse

Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

E-post: rme@nve.no, Telefon: 22 95 95 95, Internett: <http://reguleringsmyndigheten.no/>
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

SO GL inneholder krav om at Statnett skal være med på å utarbeide flere metoder og vilkår for å gjennomføre regelverket. Noen av disse metodene og vilkårene skal Statnett utarbeide sammen med andre systemoperatører for transmisjonsnett (TSO) i synkronområdet Norden, og noen skal Statnett utarbeide sammen med TSOer i hele EØS, med unntak av Island og Liechtenstein.

RME skal vurdere metodeforslagene utviklet av TSOene, og har hjemmel til å godkjenne metodene etter SO GL artikkel 6, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2, og etter energiloven § 6-1.²

Ett av forslagene som etter SO GL skal oversendes til RME for godkjenning er metode for definerende parametere for frekvenskvalitet og målparametere for frekvenskvalitet som er utarbeidet i henhold til SO GL artikkel 127.

1.2. Oversendelse av metodeforslaget

Den 15. oktober 2021 mottok RME forslag til metode for definerende parametere for frekvenskvalitet og målparametere for frekvenskvalitet i henhold til SO GL artikkel 127, jf. artikkel 5.1.

Metoden er utviklet i fellesskap av alle TSOene i det nordiske synkronområdet. Det nordiske synkronområdet består av Norge, Sverige, Finland og Øst-Danmark (DK2). Metoden er en del av driftsavtalen for det nordiske synkronområdet, jf. SO GL artikkel 118.

Frekvensen i synkronområdet er en parameter for den totale ubalansen mellom forbruk, produksjon og utveksling. Frekvensen vil, til enhver tid, være lik i hele synkronområdet, og skal være på 50 Hz. Statnett viser i sin oversendelse til viktigheten av god frekvenskvalitet ettersom frekvensverdier utenfor normalfrekvensbåndet kompliserer driften. Dette er fordi avvik i frekvensen vil kunne endre flyten i nettet og kan øke risikoen for mangel på frekvensreguleringsreserver (FCR). I verste fall kan slike ubalanser føre til store utfall. Statnett skriver at det er en økende utfordring å drifte det nordiske kraftsystemet med endring av produksjonssammensetning, økt utvekslingskapasitet i nettet og økt integrering av markedene. De nordiske TSOene overvåker fortløpende utviklingen i frekvensen gjennom året og fra år til år. De dimensjonerer ulike virkemidler og mengden virkemidler i systemdriften for å møte kravene til frekvenskvalitet. Statnett opplyser at slike virkemidler kan være økt volum og/eller timer med aFRR, restriksjon på ramping for HVDC-forbindelser og produksjonsenheter, og justering av planer for produksjonsendringer rundt timesskift. Krav til frekvensprosess og til de ulike reserveproduktene er gitt i SO GL. Kravene er også spesifisert i egne metoder etter SO GL. Innholdet i disse metodene vil være utformet for å møte kravene gitt i denne metoden.

Metoden gjengir frekvenskvalitetsparameterne som gjelder for det nordiske synkronområdet gitt i Tabell 1 i Vedlegg III i SO GL, samt målparameteren som gjelder for frekvenskvalitet i det nordiske synkronområdet gitt i Tabell 2 i Vedlegg III i SO GL. De nordiske TSOene har valgt å fastsette et eget mål for frekvenskvaliteten i Norden på maks 10 000 minutter utenfor standard frekvensintervall per år. Dette målet er lavere enn kravet i SO GL på maks 15 000 minutter utenfor standard frekvensintervall per år. Statnett peker på at dette målet fastsettes for å unngå at maksverdien i SO GL på 15 000 minutter per år blir overskredet. Denne målverdien er også fastsatt for å stoppe utviklingen av dårligere frekvenskvalitet i synkronområdet. I metoden har også de nordiske TSOene beskrevet hvordan antall minutter utenfor standard frekvensintervall skal regnes ut. De nordiske TSOene har i metoden lagt til grunn kravene i SO GL for utløsningstid for skjerpet driftstilstand og maksimum antall minutter utenfor standard frekvensintervall.

² Lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. av 29. juni 1990 nr. 50 (heretter forkortet energiloven).

Metoden skal senest tre i kraft når driftsavtalen for det nordiske synkronområdet trer i kraft, jf. artikkel 118.

Statnett opplyser at de mener metoden kan gjennomføres innenfor gjeldende regelverk og at det ikke vil være behov for endringer i Statnetts retningslinjer for utøvelse av systemansvaret.

1.3. Høring og konsultasjon

TSOene har etter SO GL en plikt til å høre metoden før den ferdigstilles. De synspunkter som kommer frem under høringen skal tas i betraktning når metoden ferdigstilles.

Høringen ble gjennomført av alle de nordiske TSOene fra 1. juni til 1. juli 2018 gjennom ENTSO-E³. Statnett har sammen med metoden vedlagt et forklarende dokument som beskriver hvordan de, sammen med de andre TSOene i Europa, har tatt hensyn til synspunkter fra denne høringen.

RME har gjennomført en nasjonal konsultasjon av metodeforslaget fra 18. oktober til 18. november 2021. Ingen synspunkter med relevans for forslaget implementering i Norge har kommet inn.

1.4. Koordinering under behandling av saken

Utover RMEs nasjonale konsultasjon, har RME deltatt i Energy Regulators Regional Forums (ERRF) koordinering for å komme frem til en felles enighet blant de nasjonale reguleringsmyndighetene om metodeforslaget.

2. Bestemmelser som ligger til grunn for vedtaket

2.1. SO GL

SO GL er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Overordnede mål med forskriften

Formålet med SO GL er ifølge artikkel 4.1 å:

- a) fastsette felles krav og prinsipper for driftssikkerhet,
- b) fastsette felles driftsplanleggingsprinsipper for samkjøringsnettet,
- c) fastsette felles prosesser og strukturer for lastfrekvensregulering,
- d) sikre forutsetningene for å opprettholde driftssikkerheten i hele Unionen,
- e) sikre forutsetningene for å opprettholde frekvenskvalitetsnivået for alle synkronområder i hele Unionen,
- f) fremme samordningen av systemdrift og driftsplanlegging,
- g) sikre og forbedre gjennomsiktigheten og påliteligheten av opplysningene om driften av transmisjonsnettet,
- h) bidra til en effektiv drift og utvikling av transmisjonsnettet for elektrisk kraft og elektrisitetssektoren i Unionen.

³ ENTSO-E står for European Network of Transmission System Operators for Electricity, og er TSOenes samarbeidsorganisasjon i Europa.

Tidsfrister

TSOene skal utvikle de vilkår og metoder som kreves etter SO GL og sende disse til sine respektive reguleringsmyndigheter for godkjenning i tråd med SO GL artikkel 6.2 og 6.3, innen de tidsfrister som angis i forskriften.

Reguleringsmyndighetene skal etter SO GL artikkel 6.7 fatte vedtak om de innkomne vilkårene eller metodene innen seks måneder etter at reguleringsmyndigheten mottok forslaget til vilkår eller metode.

Høring

TSOene som etter forskriften er ansvarlig for å sende inn forslag til vilkår og metoder til godkjenning, skal samrå med interessenter, inklusive de berørte myndighetene i hvert medlemsland, om utkastet til metodeforslaget. Etter SO GL artikkel 11.1 skal høringen vare i minst én måned.

Etter SO GL artikkel 11.2 skal forslag til metoder som skal sendes inn av TSOene på europeisk nivå, offentliggjøres og sendes ut på offentlig høring på europeisk nivå. Forslag til metoder som skal gjelde på bilateralt eller multilateralt nivå skal som et minimum sendes på høring i de berørte EØS-landene.

TSOene som er ansvarlige for å sende inn forslag til metoder skal etter SO GL artikkel 11.3 ta hensyn til de innspill som kommer frem under høringsrunden før TSOene sender endelig forslag til metode til sine nasjonale reguleringsmyndigheter for godkjenning. I alle tilfeller skal det gis en grundig begrunnelse for at de synspunkter som er framkommet i høringen, er innarbeidet i forslaget eller ikke. Denne redegjørelsen skal sendes inn sammen med metodeforslaget.

Innholdskrav

Forslaget til metoder skal etter SO GL artikkel 6.6 inneholde et forslag til tidsplan for gjennomføringen og en beskrivelse av metodens forventede innvirkning på de overordnede målene for forskriften.

Artikkel 118.1 bokstav a) slår fast følgende:

1. Innen tolv måneder etter ikrafttredelsen av denne forordning skal alle TSO-er for hvert synkronområde i fellesskap utarbeide felles forslag til
 - c) definerende parametere for frekvenskvalitet og målparametere for frekvenskvalitet i samsvar med artikkel 127,

Kravene til innhold i metode for definerende parametere for frekvenskvalitet og målparametere for frekvenskvalitet følger av SO GL artikkel 127:

- a) Den nominelle frekvensen for alle synkronområder.
- b) Standard frekvensintervall for alle synkronområder.
- c) Maksimalt momentant frekvensavvik for alle synkronområder.
- d) Maksimalt stasjonært frekvensavvik for alle synkronområder.
- e) Gjenopprettingstiden for frekvens for alle synkronområder.
- f) Frekvensgjenopprettingsintervallet for synkronområdene GB, IE/NI og Norden.
- g) Utløsningstiden for skjerpet driftstilstand for alle synkronområder.

Den nominelle frekvensen skal være 50 Hz for alle synkronområder.

Standardverdiene for de definerende parameterne for frekvenskvalitet som er nevnt i artikkel 127.1, er oppført i tabell 1 i vedlegg III. Målparameteren for frekvenskvalitet skal være det høyeste antallet minutter utenfor standard frekvensintervall per år per synkronområde, og dens standardverdi per synkronområde er fastsatt i tabell 2 i vedlegg III.

Alle TSOene i synkronområdet Norden skal ha rett til å foreslå andre verdier i driftsavtalen for synkronområdet enn de verdiene som er oppført i tabell 1 og 2 i vedlegg III når det gjelder: a) utløsningstid for skjerpet driftstilstand, og b) høyeste antall minutter utenfor standard frekvensintervall. Forslaget til endring av disse verdiene skal være basert på en vurdering av de registrerte verdiene for systemfrekvensen i et tidsrom på minst ett år og på utviklingen i synkronområdet, og det skal oppfylle vilkår gitt i artikkel 127.8 bokstav a) og b).

Alle TSOer skal bestrebe seg på å oppnå verdiene for de definerende parametere for frekvenskvalitet eller målparameteren for frekvenskvalitet. Alle TSO-er skal minst én gang i året kontrollere at målparameteren for frekvenskvalitet er oppnådd.

Godkjenning

Forslag til metode for definerende parametere for frekvenskvalitet og målparametere for frekvenskvalitet etter SO GL artikkel 127 skal etter SO GL artikkel 6.3 godkjennes av alle de relevante reguleringsmyndighetene i det nordiske synkronområdet.

Dersom metodeforslaget krever godkjenning av flere enn én reguleringsmyndighet skal de respektive reguleringsmyndighetene etter SO GL artikkel 6.7 samordne med hverandre for å komme til enighet.

2.2. Energiloven

Etter energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b), jf. bokstav a) skal RME ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne metoder om utøvelsen av systemansvaret.

3. Begrunnelse for vedtaket

3.1. De formelle kravene til metodeforslaget og beslutningsprosessen er oppfylt

Metodeforslaget er mottatt av RME innenfor fristen og det er gjennomført høring av metodeforslaget i tråd med de krav som følger av SO GL.

RME har koordinert sin beslutning med de andre berørte reguleringsmyndighetene. Den 6. mars 2019 kom de berørte myndigheter til enighet om at metoden kan godkjennes. RME har fattet vedtak innen seks måneder etter at metodeforslaget ble mottatt fra Statnett.

De formelle kravene til beslutningsprosessen er dermed oppfylt.

3.2. Vurdering av metodeforslaget

Det er RMEs vurdering at metoden er tilstrekkelig beskrevet i forslaget og at detaljeringsgraden i metoden er tilstrekkelig balansert. De kontroller som skal gjøres etter metoden er også tilstrekkelige.

Metodeforslaget legger til grunn de standardverdiene som gjelder for det nordiske synkronområdet, jf. SO GL artikkel 127 og tabell 1 og 2 i Vedlegg III. Det vil si at TSOene i det nordiske synkronområdet ikke har fastsatt en annen utløsningstid for skjerpet driftstilstand og et annet antall for minutter utenfor standard frekvensintervall slik SO GL artikkel 127.6 åpner for. Ettersom det ikke er foreslått andre parametere har ikke kravet for utredning kommet til anvendelse, jf. krav i SO GL artikkel 127.5.

RME vurderer at forslaget er i tråd med SO GL artikkel 127. Videre mener vi at et økt fokus på frekvenskvaliteten blir viktig fremover, og vi synes det er positivt at de nordiske TSOene i metoden har fastsatt et strengere mål for antall minutter utenfor standard frekvensintervall på 10 000 minutter per år sammenliknet med kravet i SO GL på 15 000 minutter per år.

Metodeforslaget inneholder en rimelig tidsplan for gjennomføringen av metoden. RME vurderer at metodens innhold vil bidra til å oppfylle de overordnede målene som er angitt i SO GL. Kravene i SO GL artikkel 6.6 er dermed oppfylt.

RME forutsetter at Statnett sender endrede retningslinjer på høring, dersom metoden endrer Statnetts utøvelse av systemansvaret.

Samlet sett er det RMEs vurdering at metodeforslaget kan godkjennes.

3.3. Vedtak

RME godkjenner Statnetts metodeforslag om definerende parametere for frekvenskvalitet og målparametere for frekvenskvalitet i henhold til SO GL artikkel 6.1 og 6.3, og energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b), jf. bokstav a). Statnett er etter dette pliktig til å anvende metoden som systemansvarlig og operatør for transmisjonsnettet i Norge.

4. Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Tore Langset
direktør

Tiril Henriksen Norvoll
fungerende seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg

Metodeforslag fra Statnett datert 15. oktober 2021

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energiklagenemnda, men sende den til RME. RMEs e-postadresse er: rme@nve.no. RME vurderer om vedtaket skal endres. Dersom RME ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til Energiklagenemnda.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden RME fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be RME om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: <ul style="list-style-type: none">- Skrive hvilket vedtak du klager på.- Skrive hvilket resultat du ønsker.- Opplyse om du klager innenfor fristen.- Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til RME for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på RMEs vedtak, og klagen er avgjort av Energiklagenemnda som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom RME eller Energiklagenemnda endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.